

Η σημασία του αναμνηστικού εμβολιασμού

Ο τακτικός εμβολιασμός μεγάλων πληθυσμιακών ομάδων πραγματοποιείται τα τελευταία εκατό χρόνια, αλλά η πρακτική αυτή υπήρχε και πριν από αυτό το διάστημα. Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (Π.Ο.Υ.), ο εμβολιασμός αποτελεί μία από τις πιο επιτυχημένες, υγειονομικά και οικονομικά, παρεμβάσεις, καθώς προλαμβάνει από 2 έως 3 εκατομμύρια θανάτους κάθε χρόνο σε ανθρώπους όλων των ηλικιών, ενώ 750.000 παιδιά σώζονται από αναπηρία. Εκτιμάται ότι 1,5 εκατομμύρια επιπρόσθετοι θάνατοι μπορούν να αποφευχθούν, εφόσον αυξηθεί η εμβολιαστική κάλυψη παγκοσμίως. Εκτός από την παροχή ασφαλούς πόσιμου νερού, κανένα άλλο μέτρο ή θεραπεία, ούτε και η ανάπτυξη των αντιβιοτικών, δεν έχει προσφέρει μια τόσο σημαντική μείωση στην ανθρώπινη νοσηρότητα και θνησιμότητα.

Η αύξηση του προσδόκιμου ζωής του ανθρώπου θέτει πολλά νέα ερωτήματα και πολύπλοκες προκλήσεις για την ιατρική και επιστημονική κοινότητα. Σήμερα, το ανοσοποιητικό σύστημα πρέπει να «υπερασπιστεί» τον οργανισμό για αρκετές δεκαετίες, και ως εκ τούτου πρέπει να λειτουργεί αποτελεσματικά για σημαντικό αριθμό ετών. Αυτή είναι μια πραγματικότητα που δεν ελήφθη υπόψη όταν δημιουργήθηκε το πρώτο εμβόλιο. Επιπλέον, τα ανοσοποιητικά κύτταρα αντιμετωπίζουν εξωτερικά ερεθίσματα (οξυγόνο, υπεριώδες φως, χρόνια λοίμωξη), προσωπικές και κοινωνικές συμπεριφορές (διατροφή, παχυσαρκία, ψυχολογικό στρες, έλλειψη άσκησης, ρύπανση, κάπνισμα, οικονομική κατάσταση) και αναπόφευκτες εσωτερικές αλλαγές (μεταβολισμός των κυττάρων). Οι περιορισμοί στην απόκριση των αντισωμάτων σε ηλικιωμένους σχετίζονται με ποιοτικές αλλαγές που επηρεάζουν τη λειτουργική αποτελεσματικότητα. Η περιορισμένη αυτή ικανότητα των ηλικιωμένων ατόμων αντικατοπτρίζει επίσης αλλαγές στο εύρος των αντισωμάτων τους.

Ο εμβολιασμός των ενηλίκων είναι σημαντικός, επειδή το ανοσοποιητικό σύστημα εξασθενεί με το πέρασμα των χρόνων, έχοντας θετική επίπτωση στη μείωση της νοσηρότητας και της θνησιμότητας και βελτιώνοντας την ποιότητα ζωής. Η διάρκεια της ανοσίας ποικίλλει ανάλογα με τις ασθένειες και τα εμβόλια. Η δια βίου ανοσία δεν παρέχεται πάντα, ούτε μετά από φυσική λοίμωξη ούτε μετά από τον εμβολιασμό. Η χορήγηση αναμνηστικών δόσεων εξαρτάται από ένα πλήθος παραγόντων, όπως η εξέλιξη της ασθένειας και η ανοσολογική μνήμη, δηλαδή της ικανότητας του ανοσοποιητικού συστήματος να ανταποκρίνεται σε κάποιο αντιγόνο. Ο

χρόνος που μεσολαβεί μεταξύ των δόσεων ενός εμβολίου στοχεύει στην επίτευξη της καλύτερης ανοσολογικής προστασίας. Ο Π.Ο.Υ. συστήνει τον εμβολιασμό των ενηλίκων για την πρόληψη της γρίπης, του τετάνου, του κοκκύτη και της πνευμονιοκοκκικής νόσου, μεταξύ άλλων μολυσματικών ασθενειών.

Τα προγράμματα εμβολιασμού ενηλίκων μπορούν να αποφέρουν σημαντικά οφέλη για την υγεία και την κοινωνικο-οικονομία, περιλαμβάνοντας την επέκταση της προστασίας πέραν του ασθενούς στην ευρύτερη κοινωνία μέσω της ανοσίας της αγέλης και της προστασίας ατόμων που δεν έχουν αναπτύξει ανοσία (π.χ. νεογέννητα βρέφη) και συνεισφέροντας στη καταπολέμηση της μικροβιακής αντοχής, αφού εμβόλια έναντι ιών και βακτηρίων μειώνουν τη χρήση των αντιβιοτικών. Μια ευρύτερη και πιο μακροπρόθεσμη άποψη του εμβολιασμού δείχνει τις εξαιρετικά ευεργετικές οικονομικές συνέπειες, για παράδειγμα, μέσω των επιπτώσεων στην ανάπτυξη, την παραγωγικότητα και τη συμμετοχή του εργατικού δυναμικού, καθώς και στα φορολογικά και συνταξιοδοτικά συστήματα. Χωρίς ανοσοποίηση, οι μολυσματικές ασθένειες θα συνεχίσουν να προκαλούν σημαντική νοσηρότητα και θνησιμότητα, κυρίως σε μεγαλύτερες ηλικίες.

Σύμφωνα με την έκθεση του οργανισμού SAATI (Supporting Active Ageing Through Immunization Partnership) το 2013, οι μολυσματικές ασθένειες επιβαρύνουν την υγεία και την κοινωνικο-οικονομική κατάσταση στην Ευρώπη με μειωμένη ποιότητα ζωής, αυξημένη νοσηρότητα και θνησιμότητα, ενώ παράλληλα μπορεί να επιφέρουν σημαντικό κόστος στα συστήματα υγείας. Οι ηλικιωμένοι είναι πιο ευάλωτοι σε συχνές και σοβαρές λοιμώξεις, λόγω πολλών παραγόντων, όπως υποκείμενες χρόνιες ιατρικές παθήσεις, μείωση της ανοσίας που σχετίζεται με την ηλικία, απροθυμία για λήψη αναμνηστικών δόσεων εμβολίων. Η επιβάρυνση που προκαλεί η ασθένεια παραμένει, παρά το γεγονός ότι ο εμβολιασμός μπορεί να αποτρέψει πολλές μολυσματικές ασθένειες στους ενήλικες και είναι υποτιμημένη λόγω ασυνεπειών στα συστήματα παρακολούθησης, διακυμάνσεων στις μεθοδολογίες που χρησιμοποιούνται και, σε ορισμένες περιπτώσεις, πιθανής υποδιάγνωσης και ελλιπούς αναφοράς (π.χ. για κοκκύτη). Η εφαρμογή μιας προσέγγισης για τον εμβολιασμό ως μέρος της πολιτικής για την υγιή γήρανση του πληθυσμού με αποτελεσματικές πολιτικές εμβολιασμού ενηλίκων, ειδικά για μεγαλύτερους ενήλικες, θα πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα για την αντιμετώπιση της επιβάρυνσης των μολυσματικών ασθενειών.

www.who.int

<https://www.cdc.gov/vaccines-adults/index.html>

<https://www.ecdc.europa.eu/en>